

1. 11. 2023

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nepřípustnost paušálního rozhodování o zabrání nebezpečné věci osobě odlišné od pachatele trestného činu a možnost uložení povinnosti místo zabrání věci

Ústavní soud se v nálezu ze dne 15. 8. 2023, sp. zn. IV. ÚS 2328/22, zabýval podmínkami ukládání ochranného opatření zabrání věci osobě odlišné od pachatele trestného činu podle § 101 odst. 1 písm. c) zákona č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník, přičemž konstatoval, že obecné soudy musí posuzovat nejen nebezpečnost věci, ale rovněž hodnotit nebezpečí ve vztahu k osobě, které má být vydána, a posuzovat možnost uložení povinnosti podle § 101 odst. 4 trestního zákoníku.

Ústavní soud současně vyložil, že povinnost pozměnit věc, odstranit určité zařízení, odstranit její označení nebo provést její změnu, nebo omezit dispozice s věcí podle § 101 odst. 4 trestního zákoníku je možné uložit komukoliv, kdo věc v době rozhodování drží (orgánu činnému v trestním řízení) a kdo zajistí splnění uložené povinnosti. Současně lze dovodit povinnost vlastníka věci uhradit zvláštní náklady na výkon takové povinnosti.

Stěžovatel se v trestním řízení domáhal vydání zajištěných střelných zbraní a výpočetní techniky jako jejich vlastníků, na kterého přešlo vlastnické právo v rámci dědictví po zemřelém obžalovaném, jeho synovi.

Městský soud v Praze označil v usnesení ze dne 14. 4. 2022, č. j. 63 T 5/2021-3171, střelné zbraně a výpočetní techniku za věci obecně nebezpečné podle § 101 odst. 1 písm. c) trestního zákoníku, a proto rozhodl o jejich zabrání. Vyšel ze zjištění, že obžalovaný držel střelné zbraně nelegálně, postrádaly identifikační znaky, byly podomácku upravené a nabízené na internetu. Výpočetní technika obsahovala padělané doklady, šifrovací klíče pro nelegální obchody, nebezpečné návody a odcizené doklady, tedy citlivé a protiprávní údaje, a byla tak určena a mohla sloužit ke spáchání trestné činnosti.

Vrchní soud v Praze v usnesení ze dne 6. 6. 2022 č. j. 15 To 31/2022-3194, uvedl, že zajištěné věci lze označit za nástroj páčání trestné činnosti zemřelého obžalovaného. Nebezpečnost zabraných střelných zbraní je očividná a nezpochybnitelná, neboť mohou sloužit k páčání trestné činnosti. Přitom ochranné opatření zabrání věci lze použít i vůči věcem ve vlastnictví osob odlišných od pachatele.

Ústavní soud s rozhodnutími obecných soudů nesouhlasil a rovněž s odkazem na svou dřívější judikaturu k § 101 odst. 1 písm. c) trestního zákoníku nejprve zdůraznil, že „soudy nemohou postupovat paušálně a zabrat veškeré věci se souhrnným odůvodněním, že hrozí nebezpečí, že budou eventuálně sloužit ke spáchání zločinu, musí se vždy zabývat otázkou existence tohoto nebezpečí ve vztahu k jednotlivým typovým skupinám těchto věcí“. Současně jsou soudy povinny „výslovně zvážit a odůvodnit, nakolik podle jejich názoru přetrvává nebezpečí dané věci v rukou osoby, které by měla být vydána“.[\[1\]](#)

Ústavní soud však nesouhlasil ani se stěžovatelem, že by jako osoba trestně bezúhonná měl právo na vydání střelných zbraní a výpočetní techniky obsahující škodlivá data nebo údaje. Naopak konstatoval, že zejména v případě upravených střelných zbraní je vyloučeno jejich vydání do rukou soukromé osoby, která není důvěryhodným odborníkem na jejich bezpečnou úpravu, a vydání škodlivých dat není pouze otázkou důvěryhodnosti a možnosti jejich úmyslného zneužití, ale také schopnosti s daty bezpečně nakládat. Z těchto důvodů je proto nutné zkoumat možnou bezpečnou úpravu střelných zbraní a spolehlivé a trvalé oddělení nebezpečného softwarového obsahu od výpočetní techniky (resp. jeho trvalé odstranění).

Nově Ústavní soud ve svém nálezu řešil ústavně konformní výklad § 101 odst. 4 trestního zákoníku, který umožňuje místo zabránění věci uložení vymezených povinností, s ohledem na zachování požadavku přiměřenosti vyplývajícího z čl. 4 odst. 4 Listiny a § 96 trestního zákoníku.

Ústavní soud dospěl k závěru, že „k ochraně požadavku přiměřenosti je ... podle Ústavního soudu nezbytné, aby soud, který nemůže např. z důvodu ochrany bezpečnosti uložit povinnost pozměnění věci osobě, jíž náleží, měl možnost uložit povinnost podle § 101 odst. 4 trestního zákoníku“ komukoliv, kdo danou věc v době rozhodování drží, včetně orgánu činného v trestním řízení. Naopak ponechání nebezpečné věci v rukou soukromé osoby (vlastníka), navíc pouze za účelem její úpravy, může ohrožovat ochranu bezpečnosti a práv ostatních osob. Obiter dictum Ústavní soud konkretizoval, že soud může pověřit zajištěním splnění povinnosti orgán činný v trestním řízení, který nebezpečnou věc drží (složku Policie ČR) nebo kontroluje zákonnost jeho činnosti (státní zastupitelství), přičemž splnění povinnosti je možné zajistit také nepřímo například prostřednictvím autorizovaného servisu.

Současně se Ústavní soud zabýval úhradou zvláštních nákladů na výkon takové povinnosti, kterou dotčené ustanovení neřeší, přičemž konstatoval, že „povinnost vlastníka věci uhradit náklady nezbytné k její bezpečné úpravě lze dovodit z čl. 11 odst. 3 Listiny“. Obecné soudy přitom mají zjišťovat ochotu vlastníka upravit nebezpečnou věc na své náklady a schopnost jejich uhrazení, a případně zavázat vlastníka k zaplacení nadměrných nákladů.

Rozhodování soudů o uložení ochranného opatření zabránění věci osobě odlišné od pachatele trestného činu podle § 101 odst. 1 písm. c) trestního zákona je tedy možné podle rozhodnutí Ústavního soudu zobecnit do určitého třístupňového testu, kdy obecné soudy v prvním kroku posuzují nebezpečnost věci, ve druhém nebezpečí věci ve vztahu k osobě, které má být vydána, a nakonec možnost uložení povinnosti podle § 101 odst. 4 trestního zákoníku, včetně úhrady zvláštních nákladů.

Mgr. Jan Lukovský

URBAN & HEJDUK

[Urban & Hejduk s.r.o., advokátní kancelář](#)

Palác Valdek
Jugoslávská 620/29

120 00 Praha 2

Tel: +420 226 207 507

e-mail: info@urbanhejduk.cz

---

[1] Nález Ústavního soudu ze dne 13. 9. 2019, sp. zn. II. ÚS 2046/19, dne 3. 4. 2019, sp. zn. IV. ÚS 492/18, a dne 14. 11. 2019, sp. zn. II. ÚS 807/19;

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)
- [Zásadní novinky v oblasti trestní odpovědnosti právnických osob v roce 2026](#)
- [Kauza Skender Bojku: Putativní nutná obrana optikou ÚS](#)
- [Novela zákona o trestní odpovědnosti právnických osob](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Dětský certifikát](#)